

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2774

Vragen van het lid **Servaes** (PvdA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de doodstraf voor oud-president Morsi en 105 aanhangers van de Moslimbroederschap* (ingezonden 22 mei 2015).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 2 juli 2015)

Vraag 1 en 3

Wat is uw reactie op de terdoodveroordeling van de voormalige Egyptische president Morsi en 105 andere aanhangers van het Moslimbroederschap in Egypte en deelt u de afschuw hierover die wereldwijd is geuit?¹
Deelt u de opvatting van Amnesty International dat de rechtelijke procedure en veroordeling een «farce» was en dat het onacceptabel is dat de doodstraf wordt ingezet om politieke tegenstanders uit de weg te ruimen?²

Antwoord 1 en 3

Het kabinet vindt de terdoodveroordeling van oud-president Morsi en andere leden van de Moslimbroederschap verontrustend. De verdachten hebben recht op cassatie. Het vonnis van het Egyptisch Hof van Cassatie zal beslissend zijn.

De aangeklaagden hebben recht op een eerlijk proces en een zorgvuldig en onafhankelijk onderzoek. Conform internationaal recht is het de verantwoordelijkheid van de Egyptische rechterlijke macht om ervoor te zorgen dat het proces daadwerkelijk eerlijk verloopt. Politieke overwegingen mogen in geen geval een rol spelen.

Vraag 2

Deelt u de mening dat dit soort massaprocessen onacceptabel zijn en niet passen bij een democratische rechtsstaat en dat, zoals de EU stelt, de terdoodveroordeling «wreed en inhumaan» is en strijdig met de verplichtingen onder internationale recht?³

Antwoord 2

Ja.

¹ <http://nos.nl/artikel/2036043-kritiek-op-doodstraf-oud-president-morsi.html>

² <http://nos.nl/artikel/2036043-kritiek-op-doodstraf-oud-president-morsi.html>

³ <http://www.aljazeera.com/news/2015/05/expresses-deep-concern-morsi-death-sentence-150517064527019.html>

Vraag 4 en 5

Heeft u protest aangetekend tegen dit type proces en de terdoodveroordelingen bij de Egyptische regering? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze? Bent u bereid er in EU-verband op aan te dringen druk te zetten op de Egyptische regering zodat de veroordeelden een nieuw en eerlijk proces krijgen gebaseerd op onafhankelijk onderzoek? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4 en 5

Het kabinet is onverminderd tegen de doodstraf, in alle gevallen en in alle omstandigheden. Het kabinet beschouwt de doodstraf als een onnodige wrede en inhumane straf en zet zich daarom in voor een wereldwijde afschaffing. Ook wijst Nederland massaprocessen af. In lijn met dit standpunt spreekt Nederland de Egyptische autoriteiten hierop aan in zowel bilateraal als multilateraal verband.

Het meest recente voorbeeld hiervan zijn de hoogambtelijke politieke consultaties die eind mei jl. op niveau directeur-generaal in Cairo hebben plaatsgevonden. Nederland heeft tijdens deze gesprekken protest aangetekend tegen de doodstrafvonnissen. De secretaris-generaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft het Nederlandse standpunt overgebracht aan de grootmoefti van Egypte tijdens diens bezoek aan Nederland in april jl. Ook de ambassadeur in Cairo heeft de Nederlandse positie over doodstraffen bij de Egyptische autoriteiten kenbaar gemaakt. Uiteraard wordt tevens op ministerieel niveau met Egypte over mensenrechten gesproken.

Nederland staat achter de verklaring die de Hoge Vertegenwoordiger Mogherini op 17 mei jl. heeft afgegeven kort na de rechterlijke uitspraak tegen Morsi en ruim 100 andere Moslimbroeders. Naar verwachting vindt rond de zomer het EU-Egypte subcomité voor democratisering, mensenrechten en goed bestuur plaats, waarbij o.a. de Europese zorgen over de doodstraf op de concept-agenda staan. Tevens bezoekt de EU Speciaal Vertegenwoordiger Mensenrechten Lambrinidis Egypte regelmatig om mensenrechtenzorgen aan te kaarten.

Tijdens de 29e zitting van de VN-Mensenrechtenraad die van 15 juni t/m 3 juli 2015 plaatsvindt, heeft de EU na aandringen van o.a. Nederland druk uitgeoefend op de Egyptische regering door in dit forum haar zorgen over de doodsvonnissen in Egypte aan te kaarten. Nederland heeft tijdens de zitting ook op eigen titel zijn zorgen geuit over recente doodstrafzaken.

Vraag 6

Kunt u aangeven hoeveel vertegenwoordigers en aanhangers van de Moslimbroederschap sinds de machtsovername in Egypte in de zomer van 2013 zijn gearresteerd, berecht en ter dood veroordeeld?

Antwoord 6

Sinds 3 juli 2013 zijn vele Moslimbroeders opgepakt. Cijfers over arrestaties, berechtingen en ter dood veroordelingen zijn echter niet te verifiëren. De NGO *Arab Network for Human Rights Information* (ANHRI) meldt dat in de periode tussen juli 2013 en het einde van 2014 ongeveer 42.000 personen zijn gedetineerd. Een groot aantal van deze gedetineerden wordt beschouwd als Moslimbroeders of als sympathisanten van de Moslimbroederschap.⁴ Egyptische media schat het aantal opgelegde doodstraffen sinds juli 2013 op 1663, waarvan er 520 zijn goedgekeurd door de grootmoefti. Een hoog percentage van de veroordeelden wordt gezien als Moslimbroeder, maar exacte cijfers zijn niet bekend. Voor zover bekend zijn dit jaar 7 doodstraffen uitgevoerd.

Vraag 7

Deelt u de opvatting dat de systematische uitsluiting, onderdrukking en berechting van aanhangers van een politieke groepering met een aanzienlijke aanhang onder de Egyptische bevolking haaks staan op de noodzaak van een inclusief regeringsbeleid? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze brengen Nederland en de EU deze opvatting onder de aandacht van het Sisi-regime?

⁴ <http://anhri.net/?p=141601&lang=en>

Antwoord 7

Ja, Nederland deelt deze opvatting. Nederland draagt dit ook uit in bilaterale contacten met Egypte: duurzame stabiliteit en veiligheid vereisen o.a. een inclusieve politiek. Ook pleit Nederland met een aantal gelijkgezinde landen voor EU-inzet op het punt van inclusiviteit in Egypte alsmede in andere landen in de MENA-regio.